

PhDr. Jiří Míka, CSc.: Diskusní příspěvky ke schůzi katedry
psychologie dne 21. 1. 1991

1. Analýza historie katedry psychologie z politického hlediska

Na katedře psychologie bylo možno v minulosti vyčlenit 2 skupiny téměř nekomunikující o politických záležitostech mezi sebou: 1. členy KSČ a 2. nestraníky.

Dále bylo možno rozlišovat 3. skupinu: její členové komu-kovali o politice v obou směrech, někteří více se straníky, někteří s nestraníky. Tuto vnitřně nejednotnou skupinu tvořili bývalí členové strany (vyškrtnutí, vystoupení) a přirozeně i jejich manželky.

Dále bylo možno rozlišit 4. skupinu: tvořili ji členové tzv. kolektivního vedení katedry de facto vedoucí odd., kteří zajišťovali administrativně provozní úkoly. V zájmu vedoucí role o politických otázkách téměř nemluvili.

Ti, kteří spolu nekomunikovali o politice vyhledávali témata neutrální, avšak pro bližší vztahy a vzájemné vyhledávání byla důvěra v otázce politiky nezbytným předpokladem. Tato situace pokračuje i v současnosti. Nelze proto zhodnotit politický vývoj katedry, pokud se zprávy nevypracují po skupinách: 1. členové KSČ (do roku 1989), 2. nestraníci.

Členové ostatních skupin, tj. sub 3 (bývalí členové strany a jejich manželky) a sub 4 tzv. vedení katedry, mohli by napsat zprávy individuální. Individuálně by mohli zprávy napsat i ti, kteří s tímto členěním nesouhlasí, např. proto že jejich styky (rodinné) je příliš svazovali s lidmi silně stranicky exponovanými a nebo proto, že nesouhlasí z různých důvodů s přítomností jiných členů katedry ve skupině, která by podle uvedeného klíče vznikla.

2. Organizace procesu rozhodování na katedře psychologie

Tzv. vedení katedry bylo a je de facto shromážděním vedoucích oddělení spolu s vedoucím katedry a jeho zástupcem. V minulosti řešilo administrativně provozní úkoly katedry a bylo administra-tivní silou vedoucího katedry a tím i jistou protiváhou stranické

skupiny. Mohlo proto v minulosti vytvářet zdání jisté demokratičnosti vedení, a proto se též označovalo jako tzv. kolektivní vedení. Přehlížela se přitom zcela samozřejmě možnost dohod mezi vedoucími a tím i ovlivňování chodu katedry, který se v posledních letech do roku 1989 téměř omezoval na provozní otázky a otázky teoretické ~~xixkaxix~~ zůstaly zcela stranou.

V současnosti se složením vedení katedry nezměnilo a nezměnil se ani proces rozhodování. Rozhodování snad o všech záležitostech katedry probíhá na tzv. vedení katedry. Za rozhodnutí nese však zodpovědnost jedině volený orgán, tj. vedoucí katedry nebo jeho zástupce. Tzv. vedení katedry nezodpovídá za možné chyby ani jako celek, ani pokud jde o jednotlivé členy. Je tudíž nenapadnutelné, což umožňuje udržování systému a stabilizaci nevoleného orgánu katedry.

Moc přežívající organizace procesu rozhodování pomocí tzv. vedení katedry je velká, nekontrolovatelná a dává příležitost ke zneužívání (např. v konkursecích). Právo rozhodování a zodpovědnost za ně by měl mít jedině ten, kdo byl demokraticky zvolen, tj. vedoucí katedry a jeho zástupce. Vedoucí oddělení zvoleni takto nebyli a tzv. vedení by mohlo být chápáno nanejvýš jako porada vedoucí katedry s vedoucími oddělení, ale právo rozhodovat mít nemá.

3. Aplikační zaměření výuky a výzkumu na katedře psychologie

Různé stranické závěry sjezdů KSČ kritizovaly odtrženost teorie či výzkumu a praxe. Koncepce výzkumu a výuky psychologie sledovala proto především aplikační cíle. Tím byla spuštěna řetězová reakce vedoucí k institucionalizaci těchto cílů a vytvoření struktury pěti oddělení katedry psychologie, čtyř aplikačních a pátého obecně psychologického, které však nebylo specializační. V důsledku toho došlo k přecenění aplikačního zaměření výuky na úkor výuky obecných disciplin a k zaostávání psychologie obecné a experimentální oproti situaci ve vyspělých západních státech nejen pokud jde o technické vybavení, ale i teoretický rozvoj. Koncepci plánování výuky a výzkumu je proto nutné pozměnit.

(K tomu viz podrobný příspěvek z 4. 2. 1991). K těmto změnám je však na překážku dosavadní uzavřená organizační struktura. katedry prosazující konečný počet aplikačních směrů. Bylo by proto třeba nejprve hledat to, co je společné pro různé aplikace, tedy obecně psychologický základ vyžadující studium nejméně 3 roky a pak teprve specializace pro kterou se student rozhodne, přičemž specializace by měla být i teoretická. Formy existence oddělení měly by proto být podrobeny analýze i z obsahových důvodů, protože dosavadní forma může být jednou z překážek změny koncepce výuky a výzkumu.

4. Poznámka k vedení schůzí katedry psychologie

Zápisy ze schůzí nejsou na schůzích schvalovány ani autorizovány. Dochází často ke zkreslení a význam schůzí klesá. Zápis z 31. 1. 1991 je toho druhu, že v mnoha případech nelze reprodukovat o čem se ~~prx~~ fakticky jednalo, podobných příkladů bylo by možno najít mnoho.

J. Míka